

Obrazložitev:

Predlagatelji zahteve smo prepričani, da sprejeti zakon prinaša veliko negativnih posledic, predvsem za občine, ki se jim zmanjšuje vloga in pomen za regionalni razvoj, kljub temu, da so največje gonilo skladnejšega regionalnega razvoja v Sloveniji.

Zakon, ki sistemsko ureja področje regionalnega razvoja in bistveno vpliva na delovanje občin, bi moral biti usklajen z reprezentativnima združenjema občin Slovenije, kar pa ni. Obe združenji sta namreč bili v postopek priprave zakona vključeni šele na koncu postopka, kar po naši oceni kaže na odnos Vlade do občin oz. njihovih reprezentativnih združenj. Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko je z Združenjem občin Slovenije sicer uskladila vsebino nekaterih določenih členov, ki so nato rezultirali v amandmajih poslancev koalicije in bili sprejeti na matičnem odboru Državnega zbora, vendar je bil na plenarnem zasedanju Državnega zbora k Dopolnjenemu predlogu zakona sprejet amandma k določbi o razvojnem svetu regije, s katerim se je spremenila njegova sestava, ki pa je v nasprotju s stališčem obeh reprezentativnih združenj Slovenije in Državnega sveta.

Zakon bo občinam prinesel veliko dodatnih, tako finančnih kot ostalih obveznosti, pripozna jih namreč zgolj pri zagotavljanju sredstev za zagotavljanje izvajanja regionalnih projektov, po drugi strani pa jim jemlje veliko pristojnosti, predvsem pri odločanju o porabi regionalnega denarja. Zakon namreč ukinja dosedanje ureditev organov razvojne regije, saj se dosedanja regionalni razvojni svet in svet regij, v katerih so imeli večino župani, združujeta oz. nadomeščata z enotnim organom razvojne regije, razvojnim svetom regije. Razvojni svet regije bodo sestavljali predstavniki občin, predstavniki gospodarstva v regiji in predstavniki nevladnih organizacij v regiji, pri čemer bo število predstavnikov občin enako številu predstavnikov gospodarstva, število predstavnikov nevladnih organizacij pa bo enako številu, ki je enako polovici številu članov, ki jih predlagajo občine. Predstavniki občin na območju upravne enote se volijo izmed izvoljenih občinskih funkcionarjev, kandidate za predstavnike gospodarstva in nevladnih organizacij pa predlagajo njihovi organi oziroma organi zbornic in nevladnih organizacij, ki imajo sedež na območju regij. Za člane sveta so izvoljeni tisti kandidati, za katere je glasovala večina občinskih svetov, ki predstavljajo večino prebivalcev in prebivalcev vseh občin na območju upravne enote.

Predlagatelji zahteve smo prepričani, da tovrstna ureditev močno zmanjšuje vpliv občin na odločanje o regionalnih programih, saj bodo občine zastopane le 40 %, poleg tega pa takšna ureditev zanemarja manjše občine.

ZSRR-2 ne vsebuje nobenih določb o dveh kohezijskih regijah na ravni EU. Slovenija je oktobra 2005, takoj po sprejetju Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 93/2005), poslala Evropski komisiji predlog oblikovanja dveh kohezijskih regij: Vzhodna Slovenija in Zahodna Slovenija. Postopek obravnave slovenskega predloga je bil dokončan z objavo dopolnil k uredbi o statistični klasifikaciji NUTS v Uradnem listu EU 10. februarja 2007. Nova teritorialna členitev Slovenije v Evropski uniji je bila uveljavljena z enoletnim odlogom, to je 1. 1. 2008. Pred tem datumom kohezijskih regiji zato ni bilo mogoče dejansko uveljaviti.

Teritorialna členitev na dve kohezijski regiji bo vplivala na izvajanje kohezijske politike in politiko konkurence EU v obdobju po letu 2013, kajti Slovenija kot celota je v zadnjih letih že preseгла raven razvitosti, ki še omogoča pridobivanje opisanih najugodnejših statusov. Glede na to, da v Zakonu ni nobenih določb o tem, obstaja bojazen, da se Slovenija že vnaprej odpoveduje sredstvom konvergence za naslednjo finančno perspektivo 2014 - 2020. Nevključitev dveh kohezijskih regij v zakon pomeni tudi, da bodo v obdobju naslednje finančne perspektive o projektih iz kohezijske regije Vzhodna Slovenija in je še upravičena do sredstev iz Cilja 1, odločali iz Ljubljane, zaradi česar bo odločanje še bolj centralizirano, to pa nikakor ne zasleduje dejanskim potrebam na regionalnem nivoju.

ZSRR-2 ne zagotavlja nobenih virov državnih spodbud za zagotavljanje skladnega regionalnega razvoja, kot je to določeno v veljavnem Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-1, 23/2005). Veljavni zakon namreč določa, da se obseg državnih spodbud za skladni regionalni razvoj postopoma povečuje in v obdobju 2007-2013 doseže 1,5 % BDP-ja. V sprejetem ZSRR-2 pa to ni predvideno, kar pomeni, da za spodbujanja skladnega regionalnega razvoja ne bo predvidenih nobenih sredstev, razen sredstev za ukrepe endogene regionalne politike, ki pa še zdaleč ne dosegajo 1,5 % BDP. To posredno lahko pomeni zaviranje razvoja občin, saj se jim ukinja možnost črpanja z zakonom določenih sredstev.

ZSRR-2 predvideva uresničevanje regionalnega razvojnega programa s t.i. dogovorom za razvoj regije, ki naj bi bil dvostranski izvedbeni akt, sklenjen med Vlado in razvojnim svetom regije, vključeval pa naj bi ključne sektorske in regijske projekte ter določal vire financiranja teh projektov. Predlagatelji zahteve vidimo problem v tem, da se bodo dogovori za razvoj regije sklepali

za štiriletno obdobje, kar je popolnoma nefleksibilen sistem, zaradi katerega bo veliko projektov izostalo. Dogovore za razvoj regije bo potrjevala Vlada, kar bo še povečalo stopnjo centralizacije in pomeni velik odmik od načela subsidiarnosti.

Po trenutno veljavnemu Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja se je regionalni razvojni program uresničeval z izvedbenim načrtom regionalnega razvojnega programa, ki ga je potrjeval svet regije, kar je težilo k večji decentralizaciji odločanja, poleg tega pa je bilo izvedbeni načrt regionalnega razvojnega programa mogoče spreminjati glede na potrebe na terenu. Z dogovorom za razvoj regije, kot ga predvideva ZSRR-2, pa bodo projekti določeni vnaprej za štiriletno obdobje, ne glede na to, ali se bodo razmere spremenile, podaljšali pa se bodo tudi postopki izvajanja projektov, saj bodo vsi regionalni projekti morali iti skozi vladno proceduro, kar pomeni več mesecev dodatnega usklajevanja.

ZSRR-2 določa, da mora vsaka Regionalna razvojna agencija (v nadaljevanju: RRA) zaposliti štiri regionalne menedžerje, ki naj bi bili strokovno usposobljeni kadri za opravljanje splošnih razvojnih nalog v regiji. Predlagatelji zahteve se sprašujemo, ali je uveljavitev takšnega instituta res potrebna, saj smo prepričani, da to pomeni zgolj dodatne stroške, predvsem za občine, in nobene dodane vrednosti. Ustrezno uveljavljanje teh določb ne bo mogoče brez dodatnega zaposlovanja, kljub temu, da je predlagatelj zakona zatrdil, da bo to mogoče s prerazporeditvijo znotraj obstoječe kvote zaposlitev v Službi Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Nekateri RRA-ji imajo že sedaj zadostno število usposobljenih kadrov, ki opravljajo splošne razvojne naloge v regiji, zato je institut "regionalnega menedžerja" popolnoma nepotreben, obstaja pa bojazen, da bo na osnovi ZSRR-2 potrebno veliko dodatnih izobraževanj, s katerimi bo nekdo ponovno dobro zaslužil. Ta izobraževanja pa bodo posredno morale kriti predvsem občine, kot ustanoviteljice RRA-jev.

Pogoji za obmejna problemska območja, ki jih predvideva ZSRR-2, so po našem mnenju preostri. Določa namreč, da obmejna problemska območja obsegajo obmejne občine in občine, ki neposredno mejijo na obmejne občine, vendar so kot obmejne občine definirane tiste občine, v katerih več kot 50 % prebivalcev živi v 10-kilometrskem obmejnem pasu in imajo primanjkljaj delovnih mest ter podpovprečno gostoto poselitve. Po našem mnenju bi morale biti obmejne občine vse občine, ki imajo celotno svoje ozemlje ali del ozemlja v 10-kilometrskem obmejnem pasu. Takšen kriterij je namreč že uveljavljen na meji z Republiko Hrvaško, kjer se veliko občin sooča z

razvojnimi težavami, zato je takšno omejevanje, kot ga predvideva ZSRR-2, nerazumljivo.

Predlagatelji zahteve smo prepričani, da bi se dalo stanje na področju regionalnega razvoja, ki bi vključevalo dodatne ukrepe za obmejna problemska območja, dodatne začasne ukrepe razvojne podpore za problemska območja z visoko brezposelnostjo ter nujne ukrepe regionalne politike, izboljšati s spremembami nekaterih členov trenutno veljavnega ZSRR-1 in ocenjujemo, da bo ZSRR-2, predvsem občinam, prinesel veliko več škode kot koristi!